

Tisztítás, gyérités, koronabontás.

Irta: Stark Dezső.

Akik egyesületünk folyóiratát állandóan figyelemmel kísérik, azok előtt az új üzemrendezési utasítás lényege korábbi jeles tanulmányokból már rég ismeretes. Ezek a tanulmányok mind megegyeznek abban, hogy a német, illetve főként a bajor erdőgazdálkodás hasznos czélszerűségeit iparkodnak hozzánk áttelepíteni; természetesen a mi viszonyainkhoz alkalmazkodva. Eme törekvés észrevehető a német szakkifejezéseknek magyarra való fordításánál is, ami azonban nem mindig sikerül szerencsésen.

Éppen erre akarom felhívni a figyelmet, nehogy kétértelműségek révén félreértések, esetleg zavarok támadjanak az új feladatok körül.

Ugyanis: a fiatalosok első korosztályában végzendő ápolóműveletet általánosan és egyértelműen *tisztítás* (tisztító-vágás) szóval jelöljük. A második korosztálytól egészen az utolsóelőtti korosztályig a fiatalosok gondozása és gyarapítása a németben „*Durchforstung*” által történik. E kifejezésre nálunk az: *áterdőlés*, *erdőlés*, *ritkítás* és *gyérités* szolgálnak. Végül az utolsóelőtti és legutolsó korosztályok rendeltetésszerű előkészítését a fokozott fatömeggyarapításra és a felújításra a német: „*Lichtungshieb*” foganatosítja, amit mi: *bontásnak*, gyakrabban azonban szintén *ritkításnak* és *gyéritésnek* is nevezünk. Ebből aztán értelemzavarok támadnak, aminek elhárítása céljából következőkben adnám saját szerény véleményemet.

A „*Durchforstung*” szószerint való fordításban: *áterdőlés*; erre a műszóra a magyarban használatos nemcsak a *ritkítás*, de a *gyérités* is!

Ellenben az utolsó korosztályokban végzendő „*Lichtungshieb*” műveletnek magyar kifejezésére nézetem szerint csakis a „*koronabontás*” szó alkalmas és megfelelő.

Mig ugyanis a *ritkítás* és *gyérités* megtörténhetik a visszamaradó törzsek világosságban való gyarapodása nélkül (elhalt és alászorult egyedek eltávolítása), addig a *koronabontás* már előre látható, természetes következményei által magában foglalja a „*Lichtung*” szó különös jelentőségét. Mert a koronabontással első-

sorban és minden körülmények között világosságot bocsátunk az erdőbe. Igaz ugyan, hogy a koronabontás is tulajdonképen gyérités, de mert viszont a *gyérités* alatt nem okvetlen értünk egyszerűen *koronabontást* is, tehát az korántsem oly czélszerű és kétségtelen értelmű a művelet meghatározására, mint emez.

A fentiek alapján pedig e megnevezéseket következőképen rendezném el: A fiatal erdőben 20 éves koráig végzem a *tisztítást*; 21—60 vagy 80 évig, vagyis a jó magzó korig *gyéritek*; a magzó korban aztán *koronabontással* segítem elő a fák műszaki értékgyarapodását, a magtermést és a természetes felujulást.

Minthogy e kérdés felett eltérők a szakvélemények: nagyon kívánatos volna azokat valamikép egyértelműsége hozni, hogy a jövőben mindenkinek legyen határozott támasztópontja, irányító szabálya.

Tehát tisztítás (tisztító-vágás), gyérités és koronabontás (bontó-vágás)!

Régi magyarnyelvű erdészeti szakkönyv.

Vanke Imre nyugalmazott primási intéző a közelmúltban érdekes szakkönyvet ajándékozott a bányászati és erdészeti főiskola könyvtárának. Az könyv 1847-ben jelent meg Budán, s a teljes címe: „*Erdőkormányzási tan és kiszámítási kulcs* az erdészetnek minden ágaihoz általában, de különösen földes urak, erdőbirtokosok és fakereskedők számára, mellyben az erdőkormányzás, a' telekszerelés' vagy gazdasági készüléteknek, a' gyarapodás, köbttartalom és minden túlevelű törzsök' és hőmpöknek kiszámítása foglaltatik; továbbá az összes magyar birodalmat illető erdész- és vadászati törvények, a' magasságtávmérő, vagy a' nézdelések' és más fölmérésekre szolgáló készülék, hozzá mellékeltevé a' használatának pontos magyarázása, 's végre a' kerületmérték által bármely fatörzsök' köbttartalma, a' fanemeknek értékökkel összehasonlított súlya és égőereje már felszámítva adatnak elő". Kiadja *Tomaschek* Ede, cs. kir. országos könyv- és számvitelképes, honi-gazdászati-gyakorlatilag megvizsgált erdésztiszt, Letenye, Szécsi-Sziget és